

Visie op Integrale Kindcentra in Dalfsen

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1 Inleiding.....	3
2 Wat is een IKC.....	5
3 Waarom een IKC	6
4 Verantwoordelijkheden en rollen van betrokken partijen.....	9
5 Stand van zaken in Dalfsen	11
6 Visie en vervolg	12
Bijlage 1 Landelijke ontwikkelingen	14
Bijlage 2 Overzicht scholen, met voor- en/of naschoolse voorziening.....	16

1 Inleiding

“Goed onderwijs is onontbeerlijk voor elk individu om zich te kunnen ontwikkelen en ontplooiën. Voor goed onderwijs is het noodzakelijk dat dit wordt gegeven in een aantrekkelijke en gezonde leeromgeving” Met deze twee zinnen opent de paragraaf onderwijs in het coalitie document ‘Dichtbij – Dalfsen – Dichtbij’ voor de bestuursperiode 2018-2022. De gemeente Dalfsen vindt het van belang dat kinderen zich kunnen ontwikkelen tot gezonde, verantwoordelijke en betrokken volwassenen. Onderwijs en andere voorzieningen gericht op kinderen, jeugdigen, het gezin en de omgeving waarin zij opgroeien zijn daarbij van cruciaal belang.

Dalfsen kent een divers aanbod aan scholen in de verschillende kernen. Ouders hebben een keuze uit scholen met diverse levensbeschouwelijke en onderwijskundige richtingen. Dit is een groot goed, dat we ook graag willen behouden voor de gemeente. Het onderwijs en het maatschappelijk veld daaromheen staat echter niet stil. Scholen vormen al lang niet meer een onderwijskundig en pedagogisch eiland, waar kinderen gedurende een aantal uren van de dag aan worden toevertrouwd.

De school levert steeds meer in samenwerking met andere partijen een bijdrage aan het goed, veilig en vertrouwd opgroeien van kinderen op weg naar verantwoordelijke zelfstandige volwassenen, die een volwaardige plaats in kunnen nemen in de samenleving, met gebruikmaking van hun talenten en mogelijkheden. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om samenwerking van het onderwijs met de gemeente op het gebied van (preventieve) jeugdzorg, met aanbieders van buitenschoolse opvang (peuterspeelzalen, kinder- en buitenschoolse opvang) en andere voorzieningen die van belang zijn voor kinderen en gezinnen.

De samenwerking rond het kind start vanuit, gedeelde, opvattingen over pedagogische en zorgstructuur rondom het kind. Behoeftes van kinderen en ouders staan centraal. Partijen verbinden zich vanuit deze behoefte en mogelijkheden tot versterking van deze structuur. Hierbij kan een Integraal Kindcentrum (verder aangeduid als IKC), waarbij school, kinderopvang en een zo mogelijk andere partijen samenwerken, een ondersteunende en stimulerende rol spelen.

Op dit moment is in Dalfsen zichtbaar dat verschillende scholen en schoolbesturen initiatieven nemen, of al hebben genomen, in het aanbieden van voorzieningen voor kinderen van 0 tot 12 jaar. De mogelijkheden voor scholen om naast het reguliere onderwijs, ook voor-, na- en buitenschoolse voorzieningen te bieden (in eigen beheer of in samenwerking met een andere partner) is divers en mede afhankelijk van de huisvestingssituatie van de school, ontwikkeling van het aantal leerlingen en andere factoren.

Uit gesprekken met de schoolbesturen blijkt dat deze ad hoc initiatieven verklaarbaar maar niet wenselijk vinden vanwege het ontbreken van een visie op ontwikkeling van onderwijs in de kern of de gemeente als geheel. Er is een duidelijke wens tot een (gedeelde) visie op de ontwikkeling van onderwijs, integraal aanbod en de zorgstructuur rond kind en gezin in Dalfsen in relatie tot de ontwikkeling van IKC's.

In de voorliggende notitie, Visie op integrale kindcentra, formuleren wij de uitgangspunten om met schoolbesturen en andere betrokken partijen het gesprek te kunnen voeren over een samenhangende, ontwikkeling van integraal aanbod van onderwijs, opvang en zorg voor kinderen in Dalfsen onder de noemer IKC. Zoals ook elders in de notitie wordt aangegeven bestaat er geen blauwdruk voor een IKC. De voorliggende visie heeft dan ook met name als doel om aan de betrokken partijen kaders te bieden om, ieder vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid, bij te dragen aan de onderwijs en zorg structuur in de kernen.

Leeswijzer

De notitie is tot stand gekomen op basis van enkele verkennende gesprekken met alle schoolbesturen voor primair onderwijs in de gemeente Dalfsen. Bij het opstellen van deze notitie is gebruik gemaakt van de inhoudelijke bijdragen die door deze schoolbesturen zijn aangereikt op basis van ervaringen en ontwikkeling in andere gemeenten. Daarnaast is gebruik gemaakt van beschikbare literatuur.

In deze notitie wordt allereerst stilgestaan bij de definitie van een IKC. Vervolgens wordt aandacht besteed aan de meerwaarde van een IKC en ontwikkeling die leiden tot een IKC. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de rol en positie van de betrokken partijen. Vervolgens wordt aandacht besteed aan de huidige stand van zaken in Dalfsen, waarna wordt afgesloten met het formuleren van de gemeentelijke visie en vervolgstappen.

2 Wat is een IKC

Een veelgelezen definitie van een IKC omschrijft dit als een samenwerkingsvorm van, in ieder geval, basisonderwijs, kinderopvang (voorzieningen voor opvang voor kinderen van 0-4 jaar) en tussen- en naschoolse opvang (4-12 jaar), waarin gewerkt wordt vanuit één pedagogische/didactische visie. Dit vaak onder aansturing van één leiding (of een gezamenlijk leiderschap).

Voorstaande definitie legt de nadruk op de organisatie van het IKC.

Een andere definitie legt het accent meer op de inhoudelijke aspecten. Een IKC betreft een organisatorisch en inhoudelijk concept, waarbij kinderen binnen de reguliere

(onderwijs)voorzieningen die ondersteuning krijgen (ten aanzien van talenten, taal, zorg, enz.) die ze nodig hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Hierbij staat het kind altijd centraal, en is de organisatie ondersteunend aan het te realiseren concept.

Beide definities vullen elkaar aan en geven in combinatie met elkaar de essentie van de IKC ontwikkeling aan. Er wordt, om diverse redenen, in toenemende mate belang gehecht aan een eenduidige pedagogische didactische omgeving voor kinderen, niet begrenst door leeftijd of door schooltijden. Tegelijkertijd ontwikkelt zich, onder andere onder invloed van de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor het sociaal domein, een ondersteuningsstructuur voor en rond kinderen waar het onderwijs een centrale positie inneemt. Deze beide ontwikkelingen komen in de aandacht voor de ontwikkeling van IKC's samen. Een IKC-concept richt zich idealiter niet uitsluitend op de verbinding van voor-en buitenschoolse opvang en het onderwijs, met doorgaande leerlijnen en een gedeelde pedagogische visie. Ook (preventieve) jeugdhulp en jeugdzorg komen in beeld. Dit biedt mogelijkheden voor het versterken van een integrale benadering van kind en gezin. Daarmee sluit het IKC nadrukkelijk aan op ontwikkelingen en opgaven in het sociaal domein van de gemeente.

Er bestaat daarbij geen standaard, voorgeschreven model of een landelijk na te volgen blauwdruk voor een IKC. Ontwikkeling, wijze van organiseren, de mate van samenwerking met partners blijft te allen tijde lokaal maatwerk. Bepalend daarbij zijn de specifieke situatie in de buurt of wijk van de school, de vraag en behoefte van kinderen en ouders, de opvattingen van de betrokken scholen en schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en de gemeente, evenals overige betrokken partners.

3 Waarom een IKC

Wanneer de school, de gemeente of andere partij besluit om de mogelijkheden van een IKC te gaan verkennen is er vaak sprake van enerzijds een intrinsieke motivatie in de vorm van te verwachten meerwaarde of verbetering ten opzicht van de huidige situatie. Daarnaast is er in veel gevallen sprake van een praktische aanleiding die leidt tot het daadwerkelijk nemen van initiatieven. In dit deel wordt allereerst een overzicht gegeven van de mogelijke meerwaarde van een IKC. Daarna wordt de ingegaan op de praktische aanleiding die leidt tot IKC-ontwikkeling.

De meerwaarde van een IKC

Meerwaarde voor kind en ouder

-
- Integrale kindgerichte aanpak: kinderen wordt ruimte geboden om zich breed te ontplooiën en hun talenten te ontdekken en ontwikkelen. Daarbij zijn mogelijkheden voor ondersteuning dichtbij beschikbaar.
- Sluitende dagarrangementen: Het integrale en afgestemde aanbod kan (organisatorische) problemen voorkomen en biedt ouders meer mogelijkheden om bijvoorbeeld arbeid en zorg te combineren. Dit kan ook bijdragen aan arbeidsparticipatie van ouders.
- Een organisatie: Veel kinderen bezoeken al een voor- of buitenschoolse opvang. Een IKC biedt het kind één organisatie met één pedagogisch didactisch omgeving en een daarmee samenhangend stelsel van voorzieningen en daarmee een vaste structuur voor kind en ouder.

Meerwaarde voor pedagogische didactische structuur

- Doorlopende leerlijn: door continuïteit in de pedagogische aanpak en begeleiding van kinderen wordt een betere basis geboden voor de ontwikkeling van kinderen;
- Er is sprake van één gedeelde pedagogische en didactische opvatting in kinderopvang, buitenschoolse opvang en onderwijs. Dit biedt ouder(s) en kinderen een duidelijke structuur en basis.

Meerwaarde voor de zorgstructuur

- Sluitende signaleringsketen: door de structurele samenwerking van de verschillende partners kan beter geanticipeerd worden op ontwikkelingsvragen en/of –zorgen. Bij zorgvragen kan ondersteuning kunnen meer gecentreerd in of nabij het IKC worden geboden.

Organisatorische meerwaarde

- De samenwerking van directe partners kan meer gestructureerd worden uitgevoerd. De lijnen tussen organisaties zijn korter hetgeen kan leiden tot betere en meer op de dagelijkse praktijk gerichte samenwerking.
- Minder versnippering van organisaties: diversiteit openingstijden en voorwaarden, werkwijzen visie en regels, sluit vaak niet meer aan bij de wensen van ouders en behoeften van kinderen. Ouders kiezen graag voor service en kwaliteit, ze zoeken één 'organisatie', waar ze hun kinderen met een gerust hart de gehele dag laten doorbrengen.

Optimale inzet van voorzieningen en mensen

- Efficiëntie: de nauwe samenwerking of het samengaan tot één organisatie leidt, bij goede aanpak, tot minder overleg en meer mogelijkheden in samenwerking een inzet van elkaar expertise.
- Er zijn mogelijkheden tot een verbeterde exploitatie van voorzieningen. Lokalen en andere ruimten kunnen voor meerdere doelen worden ingezet. Ondersteunende en faciliterende voorzieningen medewerkers kunnen breder worden ingezet.

Aanleiding voor het ontwikkelen van een IKC

De reden voor een schoolbestuur, een gemeente of een opvang organisatie te starten met of te participeren in een onderzoek naar de mogelijkheid om een IKC te realiseren heeft vanzelfsprekend zijn basis in de hiervoor vermelde te verwachten meerwaarde van het IKC. De aanleiding om het onderzoek te starten heeft in veel gevallen een concrete, praktische aanleiding. Vaak in relatie tot huisvestingsvraagstukken van een school. In hoofdzaak spelen de volgende aanleidingen een rol:

- Structurele verandering van het totaal aantal leerlingen in de gemeente of delen van de gemeente, waardoor er behoefte is aan uitbreiding (bij groei) of aan herschikking als gevolg van leegstand.
- Veranderingen in de verdeling van de leerlingen tussen scholen. De totaal voor onderwijs beschikbare ruimte kan dan volstaan, maar is ongelijk verdeeld over de scholen in relatie tot de ruimtebehoefte. De ene school krijgt te maken met leegstand terwijl de andere extra ruimte nodig heeft. Ook dit kan leiden tot een behoefte aan herschikking van de beschikbare huisvesting.
- Er is een toenemende wens om opvang, zowel van voorschools (0-4 jaar) als buitenschools (4-12 jaar) in samenhang met of geïntegreerd in scholen aan te bieden, onder één dak. In de huidige praktijk wordt dit vaak gerealiseerd als er sprake is van leegstand in een schoolgebouw
- Onderwijs en (preventieve) jeugdhulp raken steeds meer aan elkaar verbonden. De invoering van de Wet passend onderwijs en van de Jeugdwet verplichten onderwijs en gemeente om goede afspraken te maken over de ondersteunings-, hulp- en zorgvraag van kinderen en deze vanuit beider eigen verantwoordelijkheid goed op elkaar af te stemmen. Deze ontwikkelingen leiden tot veranderende opvatting en wensen over het gebruik van schoolgebouwen. Deze veranderende wensen passen niet altijd binnen de beschikbare schoolgebouwen.

De aanleiding om te starten met de ontwikkeling van een IKC hangt dus vaak samen met een huisvestingsvraagstuk. Alhoewel het voor een IKC niet per definitie noodzakelijk is dat alle samenwerkende functies in hetzelfde gebouw, onder één dak, zijn ondergebracht is dit in de praktijk vaak wel het streven. Dit is in combinatie met één van de vermelde aanleidingen de reden dat een IKC ontwikkeling vaak samengaat met nieuwbouw van scholen.

Dit is echter niet per definitie noodzakelijk. Ook hier is de lokale situatie leidend en zijn er vele varianten van samenwerking en gezamenlijke en separate huisvesting mogelijk. Deze ontwikkeling kan leiden tot bijvoorbeeld één of meerdere scholen onder een dak met één voorziening voor kinderopvang, maar kan ook gaan om een samenwerking waarbij scholen en kinderopvang separaat gehuisvest zijn maar wel samenwerken vanuit één visie en benadering van het kind. De ontwikkelingen kunnen ook aanleiding om andere functies rond kind en gezin in of nabij de school te realiseren. De basis blijft echter de organisatorische verbinding of integratie van de voor- en naschoolse voorzieningen met de school.

Geen verplichting.

Een IKC is naar de mening van het college een middel en geen doel op zich. Partners moeten overtuigd zijn van de meerwaarde van een integraal aanbod in het IKC om de gewenste synergie daadwerkelijk te realiseren. Scholen en schoolbesturen kunnen goede, weloverwogen, redenen

hebben om niet te streven naar een IKC. Zij kunnen samenwerking met bij hen passende partners in meer of mindere mate op andere wijze organiseren. Maar ongeacht de eigen visie die scholen en andere partners hebben op ontwikkelingen in het onderwijs, in het huidige stelsel ontkomt geen van de partijen aan samenwerking met andere partners.

Dit betekent dat niet iedere school een IKC hoeft te worden. De IKC ontwikkeling kan dan ook niet van bovenaf worden opgelegd.

4 Verantwoordelijkheden en rollen van betrokken partijen

Een IKC kenmerkt zich door de samenwerking van meerdere partijen rondom het kind, zo mogelijk in één organisatie, waarbij de kern wordt gevormd door het onderwijs en de voor- en naschoolse kinderopvang.. Onderwijs en kinderopvang hebben te maken met gescheiden financieringsstromen en eigen wet- en regelgeving. Dat beïnvloedt de wijze waarop deze partijen kunnen samenwerken, dan wel tot één uitvoeringsorganisatie kunnen komen. Ook de gemeente heeft een eigen rol en verantwoordelijkheid in dit proces. Op hoofdlijnen wordt in dit deel inzicht gegeven in de verschillende rollen en verantwoordelijkheden van gemeente, onderwijs, kinderopvang en andere partijen.

De verantwoordelijkheid voor de onderwijskundige en pedagogische visie en werkwijze in het onderwijs ligt bij schoolbestuur en de school. Scholen bepalen daarbij ook vanuit de eigen visie met welke partijen zij willen samenwerken en op welke wijze dat plaatsvindt. Dat geldt ook voor samenwerking met kinderopvang. Ook daar ligt het initiatief en de verantwoordelijkheid tot samenwerking met name bij de school.

Samenwerking wil niet zeggen dat onderwijs en kinderopvang per definitie in hetzelfde gebouw worden aangeboden. Een minimale vorm van samenwerking is gericht op een soepele ('warme')overgang van kinderopvang naar school (4-jarigen) en aansluitende kinddossiers. En bijvoorbeeld het aanbod van op schooltijden aansluitende naschoolse opvang.

Daar waar kinderopvang in een schoolgebouw wordt aangeboden is dit vaak het geval bij schoolgebouwen waarin sprake is van leegstaande lokalen. Deze worden in het kader van de mogelijkheid tot medegebruik, tegen vergoeding, ingezet, zolang ze niet nodig zijn voor onderwijsdoeleinden.

Zoals al aangegeven hebben onderwijs en kinderopvang te maken met separate regelgeving en financiering. De onderwijswetgeving legt beperkingen op aan de eigendoms- en gebruiksrechten van schoolgebouwen.

Scholen hebben het recht tot gebruik van en zijn juridisch eigenaar van het schoolgebouw, zonder daarvoor een vergoeding te betalen. Leegstaande lokalen mogen, binnen bepaalde grenzen, aan andere partijen verhuurd worden door het schoolbestuur (na toestemming door de gemeente), maar kunnen altijd door de gemeente gevorderd worden om in te zetten voor een onderwijsbestemming.

In het geval van Kinderopvang is er sprake van een private onderneming, die ook zelf verantwoordelijk is voor huisvesting. De gemeente heeft de verplichting zorg te dragen voor kwalitatief en kwantitatief voldoende onderwijshuisvesting. Deze verplichting geldt, gezien het private karakter, niet voor kinderopvang. Als er gebruik wordt gemaakt van ruimte met een onderwijsbestemming wordt er huur betaald aan het schoolbestuur. Kinderopvang kan niet bekostigd worden vanuit de financiële middelen voor onderwijs.

Niet in alle gevallen waarin onderwijs en kinderopvang onder één dak zijn te vinden is er sprake van leegstaande lokalen. Inmiddels zijn er in het land voorbeelden te vinden van gebouwen waarin bewust gekozen is voor gezamenlijke huisvesting. Daarbij is sprake van diverse vormen van eigendom van het gebouw, er wordt gekozen voor maatwerk, gericht op een langdurige, bestendige, huisvestingssituatie.

De gemeente is, gezien het voorgaande, dus beperkt in de directe sturingsmogelijkheden zowel ten aanzien van onderwijs als ten aanzien van kinderopvang. De sturingsmogelijkheden ten aanzien van onderwijshuisvesting zijn het grootst, maar worden voor een belangrijk deel ingekaderd door wet- en regelgeving, onder meer geregeld in de verordening onderwijshuisvesting.

De gemeente heeft geen directe invloed op onderwijskundige ontwikkelingen of kwaliteit van het onderwijs. Ten aanzien van de kinderopvang heeft de gemeente de rol van extern toezichthouder op basis van de Wet kinderopvang. Dit wordt in de praktijk uitgevoerd met de GGD als formele toezichthouder.

De formele positie van de gemeente ten opzichte van de overige potentiële IKC partners is zeer verschillend. In enkele gevallen is er sprake van een subsidie-relatie, hetgeen meer sturingsmogelijkheden biedt, terwijl er in andere gevallen geen directe relatie is tussen gemeente en een potentiële partner.

Voor het jeugdbeleid als geheel heeft de gemeente een regisserende rol. De gemeente probeert samen met haar partners de doelstellingen in het sociaal domein te realiseren, gericht op het zich (als volwassene) zo zelfstandig mogelijk kunnen redden in de samenleving.

De gemeentelijke rol betekent in de praktijk dat de gemeente regie en beleid voert gericht op het aanbod voor alle kinderen in haar gemeente. De gemeente kan daarbij bij uitstek de partij zijn om maatschappelijke partijen te verbinden en tot partner te maken op basis van een gezamenlijke en gedragen visies en doelen. Regie betekent daarbij vooral het verbinden van partijen op inhoud en het faciliteren van het proces. Dit is afhankelijk van de lokale situatie en vraagt dus om maatwerk. Dit maatwerk moet worden uitgevoerd binnen de mogelijkheden en beperkingen van de diverse en uiteenlopende wet- en regelgeving.

5 Stand van zaken in Dalfsen

In Dalfsen is zichtbaar dat scholen in het algemeen belang hechten aan goede afstemming met en overdracht vanuit kinderopvang en peutergroepen. Een aantal scholen (zie bijlage) heeft een kinderopvang en/of naschoolse opvang direct verbonden aan de school. De mogelijkheid om dit te realiseren, komt veelal voort uit het gegeven dat er in de school sprake is van leegstand. Scholen die alle beschikbare ruimte volledig voor het onderwijs nodig hebben, kunnen een dergelijke voorziening niet bieden.

Uit gesprekken met de schoolbesturen in Dalfsen blijkt dat er bij hen belangstelling is voor verkenning van mogelijkheden en consequenties van verdergaande samenwerking tussen school, voor- en naschoolse opvang en andere mogelijke partners die mogelijk kan leiden tot een vorm van IKC. Een deel van schoolbesturen heeft bovendien ervaring met IKC ontwikkelingen in andere gemeenten.

Uit de gesprekken met de schoolbesturen komt naar voren dat de verdergaande samenwerking en mogelijke integratie van onderwijs en het aanbod voor- en naschoolse opvang als een logische en onvermijdelijke ontwikkeling wordt gezien. Daarbij sluit men aan bij de argumenten en voordelen zoals die in het voorgaande al zijn geformuleerd.

Ten aanzien van de mate van samenwerking, al dan niet onder één dak en al dan niet in één organisatie geven de schoolbesturen aan dat hier sprake zal moeten zijn van maatwerk per kern of per school. Dit verdient een nadere verkenning.

De aanleiding voor een dergelijke verkenning komt deels voort uit huisvestingsopgaven en deels vanuit inhoudelijke ontwikkelingen. Zowel vanuit de gemeentelijke opdracht voor jeugdbeleid en jeugdzorg, als vanuit de zorgtaak die scholen hebben in het kader van Passend onderwijs, wordt door beide partijen, samen met andere betrokken partners, zoals welzijnswerk, maatschappelijk werk, jeugdgezondheidszorg etc, momenteel uitwerking gegeven aan versterking van het preventieve- en het zorgnetwerk. Het kan niet anders dan dat dit tot nieuwe samenwerkingsafspraken leidt, met mogelijk uitvoering op onderdelen binnen de school. Het is ook gewenst om hierbij vanwege Passend Onderwijs en het zoveel mogelijk nabij thuis naar school kunnen gaan, het speciaal onderwijs te betrekken en zo nodig het samenwerkingsverband Passend Onderwijs

Daarnaast vragen ontwikkelingen op het gebied van leerlingaantallen, het al dan niet kunnen aanbieden van kinderopvang en gewenste efficiënte en effectieve inzet van onderwijsvoorzieningen in de kernen ook om verdere verkenning, voordat een IHP (integraal huisvestingsplan) kan worden opgesteld.

Zo is in Nieuwleusen de verkenning naar ontwikkeling van één voorzieningen voor primair onderwijs in het middengebied (WOC fase 2) vastgelopen. Het is gewenst dat deze gesprekken voor het opstellen van het IHP weer worden opgepakt. Daarbij kan de IKC gedachte meegenomen worden. In Lemelerveld is het wenselijk om de huisvesting van de scholen nader te beschouwen, vanuit een voor de kern effectieve inzet van locaties en voorzieningen en samenwerkingsmogelijkheden.

In de kern Dalfsen zien we sterke verschillen tussen groeiende en krimpende scholen. Dit leidt enerzijds tot verzoeken aan de gemeente om scholen te kunnen uitbreiden en anderzijds tot leegstand.

Een integrale afweging en visie in het IHP, met medeneming van IKC ontwikkeling is hier op zijn plaats. Tenslotte is het gewenst de ontwikkeling van de scholen in Hoonhorst en Oudleusen in beeld te houden.

6 Visie en vervolg

Uit het voorgaande blijkt dat aanbod van goede voor- en naschoolse voorzieningen een duurzame meerwaarde kunnen hebben voor kind en gezin.

Wat willen we bereiken.

De gemeente streeft met haar partners voor elk kind naar optimale ontwikkelingskansen. Ieder kind moet de kans krijgen om volwaardig te participeren in onze maatschappij, passend bij zijn of haar mogelijkheden. Wij vinden het daarbij van belang dat kinderen zowel de mogelijkheid hebben om in en aansluitend op het onderwijs kennis te kunnen maken met sport, cultuur en andere ontplooiingsmogelijkheden. Daar waar kinderen (preventief) extra aandacht of zorg nodig hebben, moet dit in samenwerking met andere partners beschikbaar zijn.

Wij zien daarbij het belang van voldoende aanbod van goede voor- en naschoolse voorzieningen. Deze kunnen bijdragen aan een goede start van kinderen in het onderwijs. En vervolgens hun ontwikkeling extra ondersteunen. Het IKC-concept waarin kinderen binnen de reguliere voorzieningen die ondersteuning (talenten, taal, zorg, enz.) krijgen die ze nodig hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen biedt hiertoe mogelijkheden en kansen. Daarbij staat het kind centraal. Vanuit het perspectief van het sociaal domein komt zo ook het uitgangspunt van de gemeentelijke jeugdhulpverlening in beeld. Juist het goed en tijdig op elkaar afstemmen en aanbieden van preventief aanbod en daar waar nodig begeleiding, ondersteuning en/ of zorg zoveel mogelijk in relatie tot de gebruikelijk dagelijkse situatie van kind en gezin vinden wij hierbij van belang. De transformatie opgave in het sociaal domein is hier onder meer ook op gericht. Ook hierbij wordt de samenwerking gezocht met partijen die bij de IKC gedachte in beeld kunnen komen.

We gaan er daarbij van uit de samenwerkingsafspraken en IKC ontwikkelingen slechts ten dienste staan van het bereiken van dit doel. Er is dan ook geen sprake van een vooraf op te leggen model. Afspraken en uitwerking moeten gedragen worden door de uitvoerende partijen en aansluiten bij de visie van de betrokken partners.

Wat gaan we daarvoor doen ?

De primaire verantwoordelijkheid voor het formuleren en vervolgens realiseren van het streefbeeld voor het IKC ligt bij de partners zelf, met name de kernpartners: schoolbesturen en scholen, en kinderopvang. De kans op succes in Dalfsen is aanwezig, gezien de verkennende gesprekken met schoolbesturen en reeds bestaande praktijk van aanbod van kinderopvang bij een deel van de scholen.

Wij zien voor de gemeente vooral een regisserende, stimulerende en verbindende rol. Deze rol is met name ingegeven vanuit de opdracht en doelen in het sociaal domein die wij uitsluitend samen met deze partners kunnen realiseren. Onze regie zal in de eerste plaats gericht zijn op een goede samenwerkingsstructuur, die ten dienste staat van versterking van zowel preventie als de ondersteunings- en zorgstructuur voor kinderen gezinnen. Deze verkenning kan leiden tot ontwikkeling van een vorm van IKC, al dan niet onder één dak.

Wij gaan daarbij vooral uit van maatwerk, per kern, of zelfs per school. De resultaten van deze verkenning betrekken wij bij de vraagstukken die er zijn op het gebied van onderwijshuisvesting.

De verkenning met schoolbesturen en andere partners leidt dan enerzijds tot voorstellen voor inhoudelijke ontwikkeling, samenwerkingsafspraken en dergelijke. En anderzijds tot verbinding met huisvestingsvraagstukken in het IHP.

Wat hebben we daarvoor nodig?

Zoals aangeven vindt de ontwikkeling van IKC's idealiter plaats van onderop. Gemeentelijke regie betekent daarbij vooral het verbinden van partijen op inhoud en het faciliteren van het proces. Dat vraagt betrokkenheid en bereidheid van partijen om hieraan deel te nemen.

Wij gaan er op dit moment vanuit de gemeente de regie in deze fase zelf kan uitvoeren en er geen externe ondersteuning nodig is. In deze fase brengt deze visie geen extra kosten met zich mee.

Bijlage 1 Landelijke ontwikkelingen

Sinds het begin van deze eeuw is steeds sprake van een verdergaande beweging in de richting van integratie van voorzieningen voor kinderen tot en met 12 jaar. Genoemd worden enkele belangrijke mijlpalen en voorbeelden.

- Begin 2002 bracht de Commissie Dagarrangementen haar advies uit aan vijf departementen; de commissie deed voorstellen om onderwijs, opvang en vrije tijd beter af te stemmen op de leefstijl en tijdbesteding van ouders en kinderen.
- In 2004 startte Operatie Jong, een samenwerkingsverband tussen de ministeries van VWS, OCW, Justitie, BZK en Financiën met als doel aanbevelingen te doen voor een sterk en resultaatgericht jeugdbeleid. Met drie “sturingsadviezen” onder de titel Koersen op het Kind werd het project in 2006 afgesloten. Koersen op het kind bepleitte om alle regelingen op het gebied van opvang in één hand te brengen, waarbij het kind en zijn ontwikkeling centraal stonden.
- Dit sloot aan bij de brede school ontwikkeling die geruime tijd eerder was ingezet door VWS en OCW. Onder de brede school verstonden de betrokken ministeries VWS en OCW “netwerk van onderwijs, welzijn en zorg voor kinderen en ouders. Een netwerk bestaande uit de school en andere voorzieningen (zorginstellingen, cultuur, sport en bijvoorbeeld politie) met als doel de actieve deelname van kinderen aan de samenleving te bevorderen, kinderen een goede “dagindeling” te bieden, mogelijke achterstanden weg te nemen en hun sociale competentie te vergroten.
- In vervolg op de motie Van Aartsen-Bos (2006) werd met ingang van 2007 de voor- en naschoolse opvang de taak van de schoolbesturen (nadat eerder al de tussenschoolse opvang onder de verantwoordelijkheid van de school was gebracht). Als ouders dat willen zijn schoolbesturen verplicht daarvoor een aanbod te doen. Veel scholen zijn begonnen met een vorm van makelaarschap, waarbij een externe partij werd ingehuurd als aanbieder. Met name het zelf aanbieden van buitenschoolse opvang binnen de school begint populair te worden, maar stuit op problemen vanwege de complexe huisvestingsregels.
- Steeds meer scholen hanteren andere schooltijden of bieden sluitende dagarrangementen aan (zoals de kantoortijdenscholen). Een recente variant vormen de Sterrenscholen, die uitgaan van een nieuwe organisatie van onderwijs en opvang.

De afgelopen jaren is een brede coalitie ontstaan van werkgevers, werknemers- en belangenorganisaties die zich inzetten voor doorlopende dagarrangementen voor kinderen. In 2009 ontving staatssecretaris Sharon Dijksma het advies Nieuwe tijden in onderwijs & opvang: een advies van het veld aan de regering. Een jaar later bracht de Taskforce/Onderwijs zijn eindrapport uit. De Taskforce met onder meer vertegenwoordigers van kinderopvang, schoolbesturen, ouders, werkgevers en werknemersorganisaties pleitte voor de oprichting van kindcentra, waarin kinderen van 0-12 de hele dag werden begeleid en adviseerde de integratie van geldstromen van peutergroepen kinderopvang en VVE om integrale voorzieningen mogelijk te maken. De VNG diende een petitie in samen met de G32 gemeenten waarin gepleit wordt voor een ongedeelde basisvoorziening voor kinderen 0-12 jaar. Tot begin 2013 liep het landelijke stimuleringsproject Andere Tijden in Onderwijs en Opvang, dat kennis bundelt en initiatieven ontwikkelt.

In 2010 bracht de Klankbordgroep Integrale Kindcentra waarin een aantal belangrijke partners uit de wereld van onderwijs, kinderopvang op persoonlijke titel waren vertegenwoordigd, op verzoek van het ministerie van OCW, het rapport “Op weg naar het integraal kindcentrum” uit. Het rapport beschrijft de belemmeringen en oplossingen om kinderopvang en onderwijs dichter op elkaar te organiseren. Voortbouwend op de petitie van de VNG en het “Project Andere Tijden” besloot een aantal gemeenten niet langer te wachten en zelf een begin te maken met de realisatie van kindcentra.

Sinds een aantal jaren maakt het Kinderopvangfonds zich samen met een aantal wethouders, en bestuurders van onderwijs en kinderopvang organisaties, onder de noemer Kindcentra 2020 en Pact voor Kindcentra, zich sterk voor de ontwikkeling van Integrale Kindcentra. Deze groep richt zich zowel kwalitatieve ontwikkeling als op het wegnemen van de wettelijke belemmeringen die daadwerkelijk integraal aanbod in de weg staan. Vooralsnog lijkt dit echter nog geen prioriteit te hebben in landelijk beleid.

Bijlage 2 Overzicht scholen, met voor- en/of naschoolse voorziening

Onderstaande voorzieningen voor kinderopvang en buitenschoolse opvang hebben een directe huisvestingsrelatie met de bijbehorende school.

KDV:

1. Bzzzonder Nieuwleusen	= cbs De Zaaier, Nieuwleusen
2. Doomijn PSZ Ruigedoornstraat 23	= obs De Bonte Stegge, Daltsen
3. KDV peutermeespeelgroep Heilig Hartschool	= Heilig Hartschool, Lemelerveld
4. KDV Winkies, peutergroep locatie Het Kompas	= cbs Het Kompas, Nieuwleusen
5. Partou KDV Vogelaarstraat 22	= obs Heidepark, Lemelerveld
6. Prokino KDV De Tweemaster	= obs De Tweemaster, Nieuwleusen
7. PSZ De Regenboog (in aanvraag)	= cbs De Regenboog, Lemelerveld

BSO:

1. BSO De Bzzzondere Zaaier	= cbs De Zaaier, Nieuwleusen
2. BSO Doomijn Ruigedoornstraat 23	= obs De Bonte Stegge, Daltsen
3. BSO Winkies, locatie het Kompas	= cbs Het Kompas, Nieuwleusen
4. Partou BSO Vogelaarstraat 22	= obs Heidepark, Lemelerveld
5. Partou BSO Dorpsstraat 6	= cbs De Regenboog, Lemelerveld
6. Prokino BSO De Tweemaster	= obs De Tweemaster